

ARQUEOCEC

FULL INFORMATIU DEL GRUP
D' ARQUEOLOGIA
" PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES
(SECCIÓ D' HISTÒRIA I ART)

ANY 4
NOVEMBRE 2014

NÚM. 39

ACTIVITATS FETS I NOTÍCIES D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

EXCURSIÓ-VISITA DIUMENGE 23 DE NOVEMBRE 2014

I EL POBLE MEDIEVAL DE PERATALLADA

EXCURSIÓ CONJUNTA AMB LA SECCIÓ DE GEOGRAFIA I CIÈNCIES NATURALS

2

LA VIL·LA ROMANA DE PREMIÀ DE MAR

La magnífica vil·la romana de Can Ferrerons, a Premià de Mar, podrà finalment ser visitable l'any vinent, quan hagin acabat les obres de condicionament de l'espai que hi ha sota terra, on van trigar set anys a acabar-se les excavacions. El jaciment, amb activitat entre als segles I aC. i VI dC, és un dels més ben conservats de l'època a la Mediterrània Occidental, però fins ara ha estat amagat dels ulls del poble, que desconeix la joia patrimonial que conserva.

El desenvolupament urbanístic de la darrera gran zona agrícola de Premià de Mar va permetre descobrir aquesta important vil·la romana l'any 2000. L'ànima del descobriment va ser l'arqueòleg local Ramon Coll, que va defensar des del primer moment que es tractava d'un jaciment excepcional. L'estructura octogonal inclou una vintena d'habitacions que inicialment corresponien a un habitatge i que posteriorment van tenir un ús industrial, i que ocupaven d'entrada 5,5 hectàrees.

NOTÍCIA DE L'ABRIC ROMANÍ

Els arqueòlegs que estan treballant en la campanya d'excavació a l'Abric Romaní, de Capellades, han trobat milers de peces d'indústria lítica i fauna. Concretament en el nivell Q, un estrat de 140 m² en el que abunden els fòssils i d'una antiguitat del voltant dels 58.000 anys. Els arqueòlegs asseguren que és un dels nivells més rics dels que s'han intervingut fins ara. El director de l'excavació, Eudald Carbonell, ha explicat

que “els resultats obtinguts avalen la capacitat d’organització que tenien els neandertals que habitaven l’Abric Romaní”. Eudald Carbonell ha explicat que, a banda de peces d’indústria lítica i fauna, també s’han detectat nombrosos fogars d’habitació vora la paret, així com altres tipus de llars, “més grans i relacionades amb la presència d’ossos cremats, amb la qual cosa semblaria que els neandertals van començar a moure’s per la part central del jaciment”. Precisament, “aquesta distribució de l’espai és una prova clara de la capacitat d’organització de les poblacions neandertals”, fet que Carbonell sempre ha defensat.

3

EL CASTELL DE LA FOSCA (Palamós)

Les obres de consolidació del castell de Sant Esteve de la Fosca van començar durant el mes de setembre i està previst que s’allarguin durant quatre mesos. Els treballs serviran per consolidar els murs existents, condicionar els accessos i, al mateix temps, sanejar l’entorn, amb l’objectiu que a principis del 2015 el castell es converteixi en un element arquitectònic visitable.

El castell de Sant Esteve de la Fosca és una construcció del segle XII que va tenir una importància estratègica com a fortalesa. Fins fa cinquanta anys, el castell va romandre com a mas, després va ser abandonat definitivament. A l’actualitat, l’entrada al recinte fortificat ha quedat desfigurada

per la masia —avui enrunada— que s’aixecava recolzada a l’antiga construcció. Restava la part d’una torre baixa de planta rectangular, així com un mur i les restes d’una altra torre.

REOBERTA LA PEDRERA ROMANA DEL MÈDOL

Després d’un any d’obres —arqueològiques i geològiques— i una inversió d’1,5 milions, Abertis, la propietària dels terrenys, va reobrir aquest passat mes de juny la pedrera romana del Mèdol, un dels monuments de Tàrraco declarats Patrimoni de la

Humanitat, que es pot complementar amb la visita al centre d'interpretació que s'ha situat a l'àrea de servei de l'AP-7 del Mèdol. Aquí s'hi explica des del procés d'extracció de la pedra fins al seu ús final en monuments destacats, com van ser l'amfiteatre, les muralles i el circ. També els utensilis que empraven, les tècniques d'extracció, els mitjans de transport i la relació que hi van tenir diversos personatges del món de la cultura i la política, com ara Pau Casals, que hi va dirigir un concert. Des d'aquest nou equipament comença un itinerari museïtzat per l'antiga pedrera –que ocupa onze hectàrees- a través de senderons, amb diversos punts de mirador i amb un gran observatori situat al capdamunt del turó.

4

ELS DINOSAURES ARRIBEN A SABADELL AMB DUES EXPOSICIONS

El triceratops va arribar a Sabadell l'any 1983. És la rèplica d'un esquelet de dinosaure adquirida al Museu Americà d'Història Natural de Nova York. L'original el va trobar, l'any 1909, un equip de paleontòlegs a Montana.

La pressió popular reclamant que el triceratops tornés al museu de l'Institut Català de Paleontologia (ICP) Miquel Crusafont, ha estat constant i ara torna amb una exposició temporal *El triceratops torna a Sabadell*. És una mostra que arriba ara a la ciutat per quedar-s'hi dos anys i que té com a principal reclam l'esquelet del dinosaure, però també arriba acompanyat de l'exposició:

L'eclosió del passat: ous i cries de dinosaures, una mostra de gran format que es podrà veure des d'ara fins a l'11 de gener del 2015 a l'Espai Cultura Fundació Sabadell 1859 després d'haver visitat amb èxit Coll de Nargó, a Lleida. A banda de mostrar 150 rèpliques i fòssils de dinosaures procedents de països com ara Estats Units, Argentina i Xina o recollir 23 rèpliques d'esquelets, l'exposició convida el visitant a participar-hi i a contemplar peces com ara un esquelet pràcticament complet de dinosaure, conegut com Baby Louie. L'institut estudia incloure una mostra extra d'ous de Coll de Nargó, per oferir un exemple de peces provinents de Catalunya.

DESCOBREIXEN A TARRAGONA LA TOMBA DE SANT FRUCTUÓS

S'ha confirmat la hipòtesi. Els treballs arqueològics que des de fa setmanes duen a terme a la part baixa de Tarragona han confirmat l'existència

d'un important conjunt paleocristià. Els arqueòlegs han posat al descobert la tomba de Sant Fructuós i dels seus diaques i també l'absis de la basílica que s'hi va aixecar al segle IV en el seu honor.

Aquestes restes converteixen el jaciment en un dels conjunts basilicals martirials més significatius de la península Ibèrica i de l'Europa occidental.

La basílica tenia uns 39 metres de longitud i una amplada de 18'50 metres, i presentava un absis semicircular flanquejat per dues estances amb funcions funeràries i de sagristia. La tomba hi és, però les despulles del sant no. Segons els arqueòlegs, des del segle VIII, amb la invasió musulmana, es troben disperses per la geografia mediterrània, sobretot a l'abadia de San Fruttuoso di Capodimonte, a Itàlia.

5 **CONFERÈNCIES**

5 de Novembre

El Camp de les Llores un exemple d'implantació militar al territori d'època romanorepublicana. Tona (Barcelona).

Conferenciant: Montserrat Duran, Imma Mestres i Jordi Principal.

Moderadora: Isabel Rodà

19 de Novembre

El poblat fortificat ibèric de la Celadilla d'Ademús (Racó d'Ademús, València).

Conferenciant: Daniel Giner, Laia Creus, Elisenda Gimeno.

Moderador: Gabriel de Prado

Lloc:

Palau Marc, sala d'actes.

Rambla de Santa Mònica, 8

08002-Barcelona

Hora: 19,00 hores

Organització:

Departament de Cultura. Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni.

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Generalitat de Catalunya

Trobat un important tresor víking

Un aficionat a rastrejar antiguitats amb un detector de metalls, ha desenterrat aquest passat mes de setembre en el comtat de Dumfries al sud-oest d'Escòcia el tresor víking més important trobat mai a Europa. Més de 100 objectes datats entre els segles IX i X.

“Realment és el tresor víking més gran d'Escòcia”, va declarar Stuart Campbell, responsable de

l'organisme públic encarregat d'aquest patrimoni. I afegeix que “**és el més gran descobert des del segle XIX, extremadament important, tant per la Gran Bretanya com per a l'Europa occidental perquè és una raresa**”.

El tresor estava a 60 centímetres de profunditat i conté objectes de tot Europa. Hi ha amulets procedents d'Irlanda, joies escandinaves, joies d'or probablement anglosaxones, i a més un vas de plata carolingi originari del que avui és Alemanya.

Vas carolingi trobat a Escòcia

6

Joan Serra i Vilaró (Cardona, 24 de març de 1879-Tarragona, 27 d'octubre de 1969) fou un eclesiàstic, historiador i arqueòleg català.

Joan Serra i Vilaró va estudiar teologia, filosofia i llatí als seminaris de Vic i Solsona. Va exercir de capellà a les parròquies de Casserres, Bagà i Solsona. Es va fer càrrec de l'arxiu diocesà de Solsona l'any 1906, alhora que investigava per a l'Institut d'Estudis Catalans als arxius de Bagà i la Pobla de Lillet. El 1909 va rebre l'encàrrec de gestionar el trasllat del fons del Museu Diocesà de Solsona a una nova ubicació. Amb el suport de qui aleshores era administrador apostòlic de la diòcesi, Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, i de la *Junta Superior de Excavaciones* de Madrid va investigar les restes prehistòriques d'aquelles comarques. Les corresponents memòries d'excavació van ser publicades entre els anys 1917 i 1926. L'arquebisbe de Tarragona, i ja cardenal, Vidal i Barraquer el va cridar perquè dirigís les excavacions que es portaven a terme a la necròpolis paleocristiana descoberta arran de l'inici de les obres de construcció de la Fàbrica de Tabacs. També va dirigir i supervisar les excavacions de la zona del fòrum de la colònia als carrers

Cervantes i Lleida de Tarragona. Els resultats dels seus treballs van ser publicats per la *Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades* entre els anys 1928 i 1935 i són encara avui en dia una referència obligada. En esclatar la guerra civil es va refugiar a Itàlia i a França, on va continuar els seus estudis. De retorn a Tarragona, Vidal i Barraquer des de l'exili el va nomenar canonge de la catedral.

Serra i Vilaró durant l'excavació a la Cova del Segre a Vilaplana (Baronia de Rialb, la Noguera)

**Necròpolis paleocristiana de Tarragona durant les
excavacions realitzades per J. Serra i Vilaró**